

Helse- og omsorgsdepartementet
postmottak@hod.dep.no

Deres ref.: 14/2801 Vår ref.: 14-2159/bs

Oslo, 15. september 2014

Høringsuttalelse ang. forslag om å fjerne henvisning fra fastlege når kvinner begjærer abort

Human-Etisk Forbund er glade for at forslaget om å innføre en reservasjonsadgang for fastleger mot å henwise kvinner til abort ble trukket.

Vi støtter det foreliggende forslaget som tydeliggjør at det er kvinnen selv som begjærer abort, ikke fastlegen som «henviser». Videre vil den foreslåtte presiseringen av fastlegens rolle og ansvar i denne forbindelse kunne bidra til forutsigbarhet og likebehandling av kvinner uansett hvor i landet de bor.

I realiteten innebærer heller ikke dagens skjema at fastlegen henviser til svangerskapsavbrudd: Kvinnen anmoder ved sin underskrift om avbrudd og bekrefter at informasjon om inngrepet er gitt: *”Den lege som har skrevet under nedenfor har gitt meg opplysninger om inngrepets art og medisinske virkninger, og legen har spurt om jeg ønsker informasjon om hvilken bistand samfunnet kan gi meg dersom mitt svangerskap fører til alvorlige vansker. (Jf. abortlovens §§ 2 og 5.)”*

Legen underskriver på følgende: *”Det bekreftes at de nevnte opplysninger er gitt.”*

Uklarheten ligger i Forskrift om svangerskapsavbrudd (abortforskriften) der denne prosedyren omtales som henvisning til abort, på linje med henvisning til annen helsehjelp i spesialisthelsetjenesten. Man kunne strengt tatt ha nøyd seg med å rette opp formuleringene i forskriften slik det nå foreslås, men beholdt skjemaet slik det er for å sikre at kvinnen tydelig blir informert om hva hun har krav på og rett til av veiledning:

- Hun skal ha informasjon om inngrepets art og medisinske virkninger.
- Hun kan be om informasjon om alternativer til abort, mulige støtteordninger etc., men dette kan hun også takke nei til. (Slik informasjon kan i henhold til forskriften også gis av en annen person eller instans enn fastlegen.)

Dette må tydeliggjøres slik at en lege nettopp ikke kan bruke konsultasjonen til å utøve press eller gi uttrykk for egen mening om abort. Derfor er departementets forslag om et tillegg i § 2 en viktig presisering: *”Informasjon og veiledning etter denne bestemmelsen skal gis på en objektiv måte og uten at legen/nemnda gir uttrykk for sine personlige meninger.”*

Human-Etisk Forbund er også fornøyd med de øvrige forslagene i høringsutkastet, bl.a.:

- Det tydeliggjøres at en lege ikke kan nekte å skrive ut p-piller, sette inn spiral eller henwise til assistert befruktning.
- Skjerping av kommunens ansvar for å sørge for at lov og forskrift følges.
- Det etableres et «grønt nummer» hvor kvinner kan ringe og få informasjon.

- Det sikres en tilsynsmessig oppfølging i løpet av 2016 for å se at forholdene er i orden.
- Økt kapasitet på sykehusenes direktemottak som gjør det lettere å henvende seg direkte dit.

Human-Etisk Forbund konkluderer med at det ulykksalige avtalepunktet i regjeringens samarbeidsavtale med KrF, takket være folkelig motstand og politisk klokskap, nå faktisk kan føre til en opprydning der en uheldig praksis har fått utvikle seg over tid.

De skisserte forslagene gir samlet sett en god løsning – forutsatt at kvinnen tydelig gjøres klar over sin rett i forhold til todeling av informasjon. Forslagene som styrker kommunalt ansvar og tilsyn, bør bidra til å få en ryddig og lik praksis.

I tillegg skal det altså foretas en utredning om reservasjonsadgang i arbeidsforhold. Det kan være en nyttig oppfølging av den tilsvarende diskusjonen som ble påbegynt av Stålsett-utvalget (NOU 2013: 1). Human-Etisk Forbund bidrar gjerne i dette arbeidet dersom det er ønskelig.

Vennlig hilsen

Kristin Mile
generalsekretær

Bente Sandvig (*sign.*)
fagsjef